

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 15. juna 2023. godine
Br. ref.: RK 2208/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI159/22

Podnosilac

Besarta Isufi

**Ocena ustavnosti rešenja [AC-I-22-0385] Žalbenog veća Posebne Komore
Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku Agenciju za Privatizaciju
od 31. avgusta 2022. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnositeljka zahteva

1. Zahtev je podnela Besarta Isufi sa mestom stanovanja u Mitrovici, (u daljem tekstu: podnositeljka zahteva). Podnositeljku zahteva zastupa Adem Vokshi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnositeljka zahteva osporava ustavnost rešenja [AC-I-22-0385] Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku Agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće PKVS-a) od 31. avgusta 2022. godine, u vezi sa rešenjem [C-III-22-0148] Specijalnog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku Agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalno veće PKVS) od 7. juna 2022. godine.
3. Rešenje [AC-I-22-0385] Žalbenog veća PKVS-a od 31. avgusta 2022. godine, uručeno je zastupniku podnositeljke zahteva dana 2. septembra 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedenih rešenja, kojima se navodno podnositeljki zahteva povređuje prava koja su zagarantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32 [Pravo na pravno sredstvo] Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 6.1 (Pravo na pravično suđenje) Evropske Konvencije o Ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP).
5. Podnositeljka zahteva takođe traži od Suda da uvede privremenu meru, "radi sprečavanja izvršenja rešenja PKVS-a [C-III-22-0148]".

Pravni osnov

6. Zahtev se zasniva na članu 113 (1) i (7) [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22 [Procesuiranje podnesaka], 27 [Privremene mere] i 47 [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] i 56. [Zahtev za uvođenje privremenih mera] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 18. oktobra 2022. godine, zastupnik podnositeljke zahteva je podneo zahtev Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 26. oktobra 2022. godine, Predsednica suda je odlukom [br. GJR. KI159/22] imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu Krasniqi za sudiju izvestioca a, odlukom [br. KSH. KI159/22] Veća za razmatranje, u sastavu sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Safet Hoxha članovi.
9. Dana 31. oktobra 2022. godine, Sud je obavestio podnositeljku zahteva o registraciji zahteva. i kopiju zahteva je poslao Posebnoj Komori Vrhovnog Suda (u daljem tekstu: PKVS).
10. Dana 8. decembra 2022. godine, Sud je zatražio od zastupnika podnositeljke zahteva da dostavi sudu rešenje PKVS-a [C-III-22-0148] od 15. jula 2022. godine, kako bi Sud mogao da nastavi dalje sa postupkom.
11. Dana 14. decembra 2022. godine, Sud je od zastupnika podnositeljke zahteva primio traženo rešenje PKVS-a [C-III-22-0148] od 15. jula 2022. godine.
12. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, kojom prilikom je i počeo njegov mandat u Sudu.

13. Dana 10. januara 2023. godine, Sud je zatražio dodatne informacije od PKVS-a u vezi sa zahtevom podnositeljke.
14. Dana 26. januara 2022. godine, Sud je primio jedan dopis od PKVS-a u vezi sa zahtevom Suda.
15. Dana 23. maja 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo sudu neprivatljivost zahteva.

Pregled činjenica

16. Sud na samom početku pregleda činjeničnog stanja primećuje, da se suština postupka pred većima PKVS, odnosila na utvrđivanje prava svojine nad dvema katastarskim parcelama, br. 1413 i br. 1416, koje su registrovane sa brojem 0-71208072-01413-0-185-0, u Katastarskoj zoni Mitrovica, u površini od 239 m², nad kojima dve strane, odnosno, Društveno preduzeće „Jugobanka“, koju zastupa Organ za likvidaciju KAP (u daljem tekstu: KAP Tužilac), i Opštine Južna Mitrovica, smatraju da imaju prava. Imajući to u vidu, KAP tužilac je pred nadležnim sudovima pokrenuo tri tužbena zahteva, i to;
 - i) tužbeni zahtev protiv opštine Južna Mitrovica radi utrdivanja prava svojine nad predmetnim parcelama;
 - ii) tužbeni zahtev protiv opštine Južna Mitrovica zbog ometanja vlasništva,
 - iii) predlog za uvođenje mere obezbeđenja.
17. Međutim, Sud je sagledavajući spise predmeta u zahtevu našao, da podnositeljka u zahtevu isključivo osporava sudski postupka koji se vodio povodom predloga za uvođenje mere obezbeđenja nad osporenim parcelama, shodno tome Sud će u nastavku rešenja predstaviti činjenice koje su bitne da bi se razumela suština zahteva u odnosu na osporeni sudski postupak.
18. Dana 15. marta 2013. godine, KAP tužilac, podneo je tužbu za utvrđivanje prava svojine Osnovnom sudu u Mitrovici, sa tvrdnjom da je vlasnik parcela br. 1413 i 1416, koje su u katastru evidentirane na ime Skupštine opštine Južna Mitrovica, tražeći da se: *“... obaveže tužena, odnosno Direkcija za Geodeziju, Katastar i Imovinu SO Mitrovica da izvrši upis prava nad nepokretnom imovinom u prvoj tački... u registru u korist tužioca, Osnovne banke „Jugobanka“ u Mitrovici kao i da se obaveže da se tužiocu isplate troškovi postupka...”*.
19. Dana 29. aprila 2021. godine, opština Južna Mitrovica je donela odluku da jedan deo predmetnih parcela u površini od 139 m², zameni sa delom katastarske parcele podnositeljke zahteva u površini od 102 m².
20. Imajući u vidu da je došlo do razmene dela parcela koje su predmet spora koji se vodi povodom utvrđivanja prava svojine, KAP tužilac je inicirao novi sudski postupak predlogom za uvođenje mera obezbeđenja nad predmetnim parcelama.

Sudski postupak povodom predloga za uvođenje mere obezbeđenja

21. Dana 28. marta 2022. godine, KAP tužilac podneo je Osnovnom sudu u Mitrovici predlog za određivanje mere obezbeđenja protiv opštine Južna Mitrovica, kao i

podnositeljke zahteva, imajući u vidu da je došlo do razmene dela predmetnih parcela sa delom parcele podnositeljke zahteva.

22. Dana 01. aprila 2022. godine, Osnovni sud u Mitrovici se rešenjem [C. br. 346/22] oglosio predmetno nenadležnim za odlučivanje o predlogu za određivanje mere obezbeđenja i dostavio je spise PKVS.
23. Dana 10. maja 2022. godine, Osnovni sud u Mitrovici putem pratećeg akta dostavio je spise predmeta u PKVS.
24. Dana 3. juna 2022. godine, opština Južna Mitrovica dostavila je odgovor PKVS na zahtev za određivanje mere obezbeđenja, u kome je navela da je donela rešenje o razmeni imovine sa podnositeljkom zahteva [...], da se protivi predlogu za određivanje mere obezbeđenja jer bi dodeljivanje takve mere prejudiciralo meritorne odluke u vezi sa dve podnete tužbe, da KAP nije iznela tvrdnje o postojanju subjektivnog prava na predmetnu imovinu, niti dokaze o neposrednoj i nenadoknadivoj šteti. [...].
25. Dana 6. juna 2022. godine, KAP tužilac je odgovorio na zahtev PKVS, pri tome dostavljajući pored predloga za uvođenje mere obezbeđenja i tužbu za ometanje poseda, oslobađanje imovine i naknadu štete protiv opštine Južna Mitrovica i podnositeljke zahteva.
26. Dana 7. juna 2022. godine, Specijalno veće PKVS-a je donelo rešenje [C-III-22-0148] kojim je (i) usvojilo kao osnovan zahtev KAP-a za određivanje mere bezbednosti protiv opštine Južna Mitrovica i podnositeljke zahteva za nastavak radova na poslovnom prostoru i otuđenje imovine u budućnosti; (ii) mera obezbeđenja će ostati na snazi do donošenja odluke o parničnom predmetu po tužbi KAP-a tuzioca za ometanje poseda podnetoj 6. juna 2022. godine.
27. Specijalno veće PKVS-a je u rešenju [C-III-22-0148] između ostalog, navelo da;

„Prema članu 61 Zakona br. 6/L-086 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja u vezi sa Kosovskom agencijom za privatizaciju, sud može izdati meru obezbeđenja pod uslovom da pruži pouzdane dokaze o postojanju zahteva, ili njegovog subjektivnog prava i da će stranci nastati neposredna i nenadoknadiiva šteta ukoliko se mera osiguranja ne odobri.“

[...]

„Ovaj sud smatra da su ispunjeni kriterijumi iz člana 61. Zakona o Posebnoj komori, iz sledećih razloga: Tužilja KAP iz tvrdnji koje je navela u tužbi (C. br. 206/2013) i u zahtevu za privremene mere osiguranja kao i dokazima dostavljenim sudu, u ovoj fazi postupka je učinila verodostojnim postojanje svog subjektivnog potraživanja na nepokretnosti za koju se traži mera obezbeđenja, jer nije sporno da je objekat banke „Jugobanka“ (kasnije Bankkos) društvena svojina kojom upravlja Kosovska agencija za privatizaciju, što znači da se bilo kakva promena u vezi sa vlasništvom nad ovim objektom kao nepokretnom imovinom ne može vršiti bez dozvole i saglasnosti KAP-a.“

[...]

„Ovaj sud smatra da je ispunjen i drugi uslov koji se zahteva u skladu sa članom 61. stav 1. Zakona br. 06/L-086, da će u slučaju neodređivanja mere obezbeđenja, predlagač imati neposrednu i nenadoknadiivu štetu jer postoji rizik da će prvi predlagač moći da ovo nepokretno bogatstvo otuđi fizičkim ili pravnim licima u privatnom vlasništvu i kapitalu.“

28. Dana 29. juna 2022. godine, opština Južna Mitrovica je uložila žalbu Žalbenom veću PKVS-a protiv rešenja Specijalnog veća PKVS-a [C-III-22-0148] od 7. juna 2022.

godine, navodeći iste argumente kao i u odgovoru na zahtev za određivanje mere obezbeđenja.

29. Dana 19. jula 2022. godine, zastupnik podnositeljke zahteva je uložio žalbu protiv rešenja Specijalnog Veća PKVS-a [C-III-22-0148] od 7. juna 2022. godine, tražeći da se ožalbeno rešenje preinači i da se predlog za meru obezbeđenja odbije kao neosnovan. Dalje, zastupnik podnositeljke zahteva je naglasio da osporena odluka nije zakonski potkrepljena, jer nisu ispunjeni uslovi za odobravanje mere bezbednosti na osnovu člana 61.1 Zakona o Posebnoj komori, jer ista nije imala mogućnost blagovremenog odgovora na izjave predlagača za određivanje mere bezbednosti.
30. Dana 2. avgusta 2022. godine, KAP tužilac je dostavila u PKVS podnesak, u kojem je odgovorila na odgovor opštine Južna Mitrovica, protiveći se u celosti žalbi, jer Opština nije predstavila bilo kakav pouzdan pravni osnov ili utvrdila drugačije činjenično stanje od onog utvrđenog osporenim rešenjem. Štaviše, KAP tužilac je tvrdila "da je pružila dovoljno dokaza da dokaže da je imovina Društvenog preduzeća društvena svojina i da se kao takva ne može razmenjivati sa privatnim licima".
31. Dana 4. avgusta 2022. godine, KAP tužilac ponovo je dostavio Žalbenom veću PKVS podnesak u formi odgovara na pritužbu koju je podneo zastupnik podnositeljke zahteva, navodeći da nije zasnovana na zakonu. U ovom podnesku, KAP tužilac je naglasio da podnositeljka zahteva nije obrazložila tvrdnju da je Sud povredio parnični postupak i tvrdnju za pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja kao i pogrešnu primenu materijalnog prava.
32. Dana 31. avgusta 2022. godine, Žalbeno veće PKVS-a donelo je rešenje [AC-I-22-0385], kojim je odbilo žalbe opštine Južna Mitrovica i podnositeljke zahteva pri tome potvrđujući rešenje prvog stepena PKVS-a [C-III-22-0148] od 7. juna 2022. godine.
33. U svom obrazloženju, Žalbeno veće PKVS-a je naglasilo da:

[...]

„U predmetnom predmetu, Žalbeno veće konstatuje da je tužilac sa Predlogom za određivanje mere bezbednosti dostavljenom Osnovnom sudu u Mitrovici 28. marta 2022. godine, a tužbom podnetom PKVS-u 08. juna 2022. godine dostavila je sudu ubedljive dokaze da ima pravo svojine na zgradu Osnovne banke "Jugobanka" u Mitrovici, koja je uz dozvolu Opštine Mitrovica izgrađena na parcelama br. 01413/0 i 1416/0 , a koje parcele se po katastarskom registru nalaze u vlasništvu Opštine Južna Mitrovica.

Nadalje, Žalbeno veće konstatuje da je prvotuzžena donela rešenje broj 02-060/01-0029209/21-7 od 29.04.2021. godine, kojim je odlučila da deo površine od 139 m2 imovinskog materijala, zameni za deo imovine privatnog lica u površini od 102 m2. Dakle, ova radnja Opštine Južna Mitrovica preduzeta bez dozvole KAP-a, predstavlja radnju koja nije u skladu sa Zakonom KAP-a, a ova radnja ima rizik da izazove otuđenje predmetne imovine od strane privatnih lica. Isto tako, ako se nastave započeti radovi na predmetnom objektu, oni mogu promeniti strukturu i fizičko stanje objekta, za koji je KAP dostavio dokaz da je društvena svojina Osnovne banke „Jugobanke“ u Mitrovici.

[...]

Tuženi u svojoj žalbi tvrde da su ožalbenim rešenjem povređene odredbe postupka i pogrešno je primenjeno i materijalno pravo. Ove tvrdnje nisu argumentovane, stoga se ne smatraju pravičnim tvrdnjama, pa ih Žalbeno veće ne prihvata kao osnovane.“

Žalbeno veće je žalbu [...] druge tužene odbilo kao neosnovanu i potvrdio rešenje prvostepenog veća što se tiče merituma, kao pravične i zasnovane na zakon.

Navodi podnositeljke zahteva

34. Zastupnik podnositeljke zahteva, navodi da se rešenjima oba veća PKVS, podnositeljki zahteva povređuju prava garantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32 [Pravo na pravno sredstvo] Ustava u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLjP.
35. U prilogu navedenim povredama člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP, zastupnik podnositeljke zahteva dodaje, „[...] *mera bezbednosti, ukoliko bi se odredila bez održavanja sednice, trebala bi da bude na jedno određeno vreme i ovo bi se trebalo dogoditi samo onda nakon što su sve druge strane imale mogućnosti da pismeno podnesu svoje protiv argumente*“.
36. Dalje, zastupnik podnositeljke zahteva naglašava da „*Na osnovu člana 61. stav 2. Zakona o PKVS-u, Sud je morao da pruži mogućnost tuženima Opštini Mitrovica i podnositeljki zahteva da iznesu suprotne argumente protiv predloga za određivanje mere bezbednosti. Međutim, sud je, iz nepoznatih razloga, samo prvotuzenom dao mogućnost da iznese suprotne argumente, uručivši mu predlog za određivanje mere bezbednosti i dokaze.*“ U tom kontekstu, zastupnik podnositeljke zahteva tvrdi da je ovim radnjama Sud povredio princip kontradiktornosti, što je neophodan procesni korak kako bi se strankama omogućilo ravnopravno tretiranje i da im se pruži mogućnost da osporavaju tvrdnje i argumente suprotne strane, stoga time što nije poslata tužba, predlog i dokazi, kao i nepostojanje mogućnosti za odgovor podnositeljke zahteva, predstavljaju kršenje principa kontradiktornosti i jednakosti oružja koji su garantovani članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLjP-a.
37. Zastupnik podnositeljke zahteva što se tiče povrede člana 32 Ustava tvrdi, da je ceo sudski proces bio nepravičan i da je vođen suprotno Ustavu, i to iz razloga što njoj nije omogućeno da dostavi dokaze. Konkretnije, da drugostepeni sud nije uzeo u razmatranje njen žalbeni navod da njeni dokazi nisu razmatrani od strane prvostepenog suda, a da je upravo ovaj navod bio odlučujući za donošenje zakonite odluke. Shodno tome on smatra da podnositeljka nije mogla da efektivno koristi pravna sredstva u postupku.
38. Pored ostalog, zastupnik podnositeljke zahteva iznosi i navod koji je u vezi sa delom postupka koji je tek u fazi razmatranja i odlučivanja od strane nadležnih veća PKVS, a tiče se tužbe zbog ometanja vlasništva. Konkretnije u vezi sa time, zastupnik podnositeljke smatra „*da je on pokrenut izvan zakonskog roka od 30 dana koji je propisan članom 114. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, i da se nakon isteka zakonskog roka od 30 dana, gasi pravo da se traži zaštita od suda zbog ometanja raspolaganja*“.

Navodi u vezi sa određivanjem privremene mere

39. Što se tiče zahteva za privremenu meru, zastupnik podnositeljke zahteva navodi da se zabranom nastavka radova u poslovnom prostoru i zabranom otuđenja imovine ubuduće pričinjava velika i nenadoknativa šteta za podnositeljku zahteva pošto je

objekat nemoguće koristiti na neodređeno vreme. Zastupnik podnositeljke zahteva tvrdi da : „... radi se o kontinuiranoj šteti budući da se istoj onemogućava upotreba objekta, uključujući naplatu zakupnine u iznosu od 2.500,00 evra mesečno ili u iznosu od 30.00,00 evra godišnje. Kada se ima u vidu da ovaj pravni proces može trajati godinama (jedna tužba KAP-a je iz 2013. godine, a druga je podneta 2022. godine) proizilazi da ova šteta može dostići veoma visoke sume do konačnog rešavanja ovog pitanja.“ Takođe, zastupnik podnositeljke zahteva naglašava da su Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovníkom o Radu definisana dva nekumulativna osnova (i) da se izbegnu nenadoknativi rizici ili štete i (ii) da je preduzimanje ovih privremenih mera u javnom interesu, a za koje u konkretnom slučaju tvrdi da su oba ispunjena.

40. Na kraju, zastupnik podnositeljke zahteva traži od suda da odredi privremenu meru i da spreči izvršenje rešenja PKVS-a [C-III-22-0148], kao i da proglasi zahtev prihvatljivim nalazeći da je došlo do povrede člana 32 [Pravo na pravno sredstvo] i člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, i da istovremeno proglasi nevažećim Rešenje Žalbenog veća PKVS-a [AC-I-22-00385] od 31. avgusta 2022. godine i Rešenje PKVS-a [C-III-22-0148] od 7. juna 2022. godine. Zastupnik podnositeljke zahteva predlaže da se Rešenje PKVS-a [C-III-22-0148] od 7. juna 2022. godine, vrati PKVS-u na ponovno razmatranje i ponovno odlučivanje.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31

[Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje]

1. „Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda“.

Član 32

[Pravo na Pravno Sredstvo]

„Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.“

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6.1

(Pravo na pravično suđenje)

1. „Svako, dok se odlučuje o njegovim građanskim pravima i obavezama..., ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona“.
- [...]

**ZAKON BR. 06/L-086 O SPECIJALNOJ KOMORI VRHOVNOG SUDA
ZA PITANJA KOJA SE ODOSE NA KOSOVSKU AGNECIJU ZA
PRIVATIZACIJU**

**Član 61
Mere bezbednosti**

1. „*Nakon podnošenja predloga od jedne stranke, posebno odeljenje može odrediti meru sigurnosti pod uslovom da podnosilac daje poverljive dokaze za postojanje zahteva ili njegovog subjektivnog prava i da će biti štete jednokratne i ne ispravljene za stranku ukoliko se ne usvoji mera sigurnosti. Šteta se smatra kao „ne ispravljena“ jedino ukoliko se ne može nadoknaditi na opravdan način putem finansijske nadoknade. Predlog za određivanje mere bezbednosti treba uručiti zajedno sa zahtevom, ili ukoliko nakon podnošenja zahteva/tužbe, tada ona treba referisati tom zahtevu/tužbi.*

2. *Posebno odeljenje može doneti odluku u vezi sa predlogom za određivanje mere bezbednosti bez održavanja sednice saslušanja i nakon toga što stranka imala mogućnosti za podnošenje dokaze protivljenja pismeno. Kada postoje hitne okolnosti koje obavezuju Posebno odeljenje da odmah postupi u vezi sa predlogom, tada Posebno odeljenje može doneti odluku o predlogu za određivanje mere sigurnosti bez uručivanja predloga drugoj stranki. Mera sigurnosti određuje se samo za određen vremenski period i može se produžiti nakon podnošenja zahteva.“*

[...]

**Član 6
Podnosioci i tužene strane**

[...]

2. „*Tužene strane u postupku pred Specijalnom komorom su:*

2.5. *[...] svako lice koje Specijalna komora ili veće smatra nužnim ili prikladnim da prizna kao tuženu stranu, kako bi se osiguralo potpuno i pravilno suđenje u takvom predmetu ili stvari”*

[...]

Zakon br. 03/L-154 O VLASNIŠTVU I DRUGIM STVARNIM PRAVIMA

**Član 114
Zastarevanje**

„Zahtev se može podneti samo u roku od trideset (30) dana nakon što je držalac postao svestan ili oduzimanja ili uznemiravanja svoje državine. Zahtev zastareva godinu dana nakon oduzimanja ili uznemiravanja državine.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

41. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.

42. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji propisuju:

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

[...]

43. Sud se takođe poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

*Član 47
[Individualni zahtevi]*

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

*Član 48
[Tačnost podneska]*

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

*Član 49
[Rokovi]*

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...“.

44. Što se tiče ispunjenja ovih zahteva, Sud utvrđuje da je podnositeljka zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [AC-I-22-0385] Žalbenog veća PKVS od 31. avgusta 2022. godine, nakon što je iscrpela sva pravna sredstva. Podnositeljka zahteva je takođe naglasila prava i slobode za koje navodi da su joj povređena, u skladu sa zahtevima člana 48. Zakona i podnela je zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.

45. Sud se takođe poziva i na pravilo 39 (2) Poslovnika, koje propisuje:

(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

46. Sud prvo ističe da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva

očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

47. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koji se kategorišu kao “očigledni ili jasni nedostatak povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi, i na kraju, (iv) “konfuzni i nejasni” navodi (vidi, slučajeve ESLJP-a, [Kemmachev protiv Francuske](#), aplikacija br. [17621/91](#), kategorija (i), [Mentzen protiv Latvije](#), Aplikacija br. [71074/01](#), kategorija (ii) i [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), Aplikacija br. [4241/03](#), kategorija (iii)).
 48. U smislu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
 49. Vraćajući se na konkretan slučaj, Sud podseća da se suština zahteva odnosi na postupak koji je pokrenuo KAP tužilac predlogom za uvođenje mere obezbeđenja. Sud podseća da su Specijalno veće PKVS, a onda i Žalbeno veće PKVS uvela meru obezbeđenja nad predmetnim parcelama, sve dok se u glavnom postupku koji se vodi pred većima PKVS, ne odluči o imovinskim pravima.
 50. Upravo ova činjenica će za Sud biti smernica tokom tretiranja zahteva podnositeljke. Takođe, Sud mora i da napomene, da će ovaj zahtev sagledati isključivo u odnosi na navode podnositeljke zahteva, pri tome ne zalazeći u one navode koje su u direktnoj vezi sa drugim sudskim postupcima koji su i postupku odlučivanja.
 51. Shodno tome, Sud nalazi da podnositeljka zahteva kao osnov povrede člana 31 Ustava i člana 6 EKLJP, u vezi sa principom kontradiktornosti i jednakosti oružja, dovodi u vezu sa sledećim navodima, **i)** da nisu ispunjeni zakonski uslova za uvođenje mere obezbeđenja propisanih u članu 61 stav 2 Zakona br. 06/L-086 o Specijalnoj komori Vrhovnog suda Kosova, **ii)** da je mera obezbeđenja mogla biti uvedena tek pošto sve stranke iznesu svoje argumente i da mera nije bila hitna, **iii)** da je mera obezbeđenja uvedena bez održavanja javnog ročišta, **iv)** da je mera obezbeđenja morala biti određena vremenskim trajanjem.
 52. Međutim pre postupka analize navoda podnositeljke zahteva Sud primećuje da podnositeljka navedene povrede člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP dovodi u vezu kako sa postupkom odlučivanja pred Specijalnim većem PKVS, tako i pred Žalbenim većem PKVS, što u suštinskom smislu nameće obavezu Sudu, da obe odluke „razmatra u celini“ u kontekstu navedenih povreda član 31 Ustava, a što je u skladu sa praksom Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu:ESLJP), koja kaže da je „*zadatak Suda da razmotri postupak u celini, što u konkretnom slučaju obuhvata sve odluke redovnih sudova u jednom postupku*” (vidi, između ostalog, presudu ESLJP u predmetu [Helmers protiv Švedske](#), od 29. oktobra 1991. godine, aplikacija br. [11826/85](#), Serija A br. 212, str. 15, st. 31).
- i) U odnosu na navod o neispunjenju zakonski uslova za uvođenje mere obezbeđenja

53. Sud vraćajući se na konkretan slučaj i sagledavajući prvi navod podnositeljke zahteva, da je do povrede člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, došlo iz razloga, **i)** što nisu ispunjeni svi zakonski uslovi za uvođenje mere obezbeđenja, propisani u članu 61 stav 2 Zakona br. 06/L-086 o Specijalnoj komori Vrhovnog suda Kosova podseća, da član 61 stav 2 pomenutog zakona (gore citiranog), predviđa uslove koji jedan predlog za uvođenje mere obezbeđenja mora da ispuni kako bi on bio prihvatljiv.
54. Dakle Sud podseća da navedena zakonska odredba u svojoj sadržini propisuje dva uslova koji se moraju na kumulativan način ispuniti, a oni su i) "postojanje subjektivnog prava", i ii) "postojanje "rizika od nepopravljive štete" kako bi predlog za uvođenje mere obezbeđenja bio osnovan. U prilog tome redovni sudovi su u obavezi da procene da li podneti predlog ispunjava propisane uslove pomenute zakonske odredbe.
55. Upravo, Sud sagledavajući obrazloženje odluka oba veća posebne komore, primećuje da su ona pre usvajanja predloga za uvođenje mere obezbeđenja koji je podneo KAP tužilac, procenjivali ispunjenost navedenih uslova na osnovu dokaza koji su dostavljeni uz predlog, te da su tek posle njihove ocene zaključili da su oba uslova ispunjena, što je vodilo i do usvajanju predloga.
56. Sud ovde mora da napomene se on neće upuštati u analizu i ocenjivanje kvaliteta predloga za uvođenje mere obezbeđenja koje je podneo KAP tužilac, samim tim neće ni iznositi svoje mišljenje, da li suština i sadržaju predloga KAP tužioca ispunjavaju uslove koje se mogu kvalifikovati kao „hitne okolnosti“ jer je to isključivo u nadležnost redovnih sudova, u ovom slučaju Specijalnog veća PKVS. Takav stav Suda proizilazi iz činjenice što je upravo uloga redovnih sudova da tumače činjenično stanje i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, slučaj [Akdivar protiv Turske](#), br. [21893/93](#), presuda ESLJP-a od 16. septembra 1996. godine, stav 65, slučaj [Khan protiv Ujedinjenog kraljevstva](#) br. [35394/97](#), ESLJP, presuda od 4. oktobra 2000. godine, stav 34; vidi, takođe, slučaj [KI70/11](#), podnosilac: [Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima](#), Ustavni sud, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
57. Shodo tome, Sud smatra da su neosnovani navodi podnositeljke zahteva da predlog za uvođenje mere obezbeđenja ne ispunjava uslove člana 61 pomenutog zakona.
- ii) *U odnosu na navod da je mera obezbeđenja mogla biti uvedena tek pošto sve stranke iznesu svoje argumente i da mera nije bila hitna*
58. U prilog drugom navodu podnositeljke zahteva Sud napomene da pomenuta odredba stava 2 člana 61 Zakona br. 06/L-086 o Specijalnoj komori Vrhovnog suda Kosova, u svom drugom delu glasi "*Kada postoje hitne okolnosti [...] tada Posebno odeljenje može doneti odluku o predlogu za određivanje mere sigurnosti bez uručenja predloga drugoj stranki.*"
59. Očigledno je da pomenuti stav 2 člana 61 Zakona br. 06/L-086, predviđa i određene izuzetke kada se može uvesti mera obezbeđenja bez prethodnog izjašnjanja suprotne stranke, pod uslovom da predlog ispunjava uslove "*hitnih okolnosti*". Na osnovu toga evidentno je da Specijalno veće PKVS nije na restrektivan način tumačilo pomenutu odredbu kada je donelo odluku o uvođenju mere obezbeđenja bez davanja prethodne mogućnosti da ona na nju odgovori.
60. Da bi Sud još više pojasnio postupanje Specijalnog veća PKVS, ponovo se vraća na deo stava 2 člana 61 pomenutog zakona koji kaže "*Kada postoje hitne okolnosti*",

upravo Sud uvidom u relevantni deo stava 2 nalazi, da sam zakon pomenutu proceduralnu radnju, odnosno predlog za uvođenje mere obezbeđenja, kvalifikuje kao „hitnu okolnost“, što samo po sebi zahteva i ubrzano donošenje odluka po jednom takvom predlogu.

61. Upravo Sud nalazi da je Specijalno veće PKVS ocenjujući okolnosti u kojima se traži uvođenje mere obezbeđenja nad predmetom, zaključilo da te okolnosti ispunjavaju kriterijum hitnosti, čime se predmet nad kojim se traži uvođenje mere obezbeđenja stavlja u sistem institucionalne zaštite.
62. Dalje, sagledavajući postupak pred Žalbenim većem PKVS u prilog tvrdnji da podnositeljke nije imala mogućnost da se izjasni na predlog KAP tužioca, za ovaj Sud nije sporna činjenica da li je podnositeljka zahteva imala mogućnost da se pismenim putem protivi predlogu predlagača, jer se iz spisa predmeta, sadržine njenog zahteva, kao i iz same odluke Žalbenog veća PKVS može zaključiti, da je ona kao protivpredlagač putem svog zastupnika pred Žalbenim većem PKVS imala proceduralnu mogućnost, da se pismenim putem izjasni i odgovori na predlog KAP tužioca. Konkretnije, Sud nalazi da je 19. jula 2022. godine, zastupnik podnositeljke zahteva uložio žalbu protiv rešenja [C-III-22-0148] tražeć da se ožalbeno rešenje preinači i da se predlog za uvođenje mere obezbeđenja odbije kao neosnovan, pri tome navodeći argumente kojima se suprostavio predlogu KAP tužioca.
63. U prilog tome, Sud zapaža da je Žalbeno veće PKVS sagledalo podnete argumente podnositeljke zahteva kojima se ona protivila predlogu KAP tužioca, pri čemu je u prvi plan navela *“povredu odredbe postupka i pogrešno primenjeno materijalno pravo”*. Upravo kako to proističe iz osporenog rešenja, Žalbeno veće PKVS je sagledavajući njih u kontekstu mogućih povreda ocenilo da njene *„tvrdnje nisu argumentovane, stoga se ne smatraju pravičnim tvrdnjama, pa ih Žalbeno veće ne prihvata kao osnovane.“*
64. Imajući u vidu navedeno Sud smatra da su oba veća Posebne komore shodno svojim specifičnostima u proceduralnom smislu ispoštovale zakonske pretpostavke predviđene članom 61.stav 1 i 2 pomenutog zakona, na način kako je to i u njemu predviđeno. Shodno tome Sud oba ova navoda ponositeljke zahteva smatra neosnovanim.
 - iii) *u odnosu na navod da je mera obezbeđnja uvedena bez održavanja javnog ročišta*
65. Dalje, što se tiče trećeg navoda podnositeljke zahteva, **iii)** da je mera obezbeđenja uvedena bez održanja javnog ročišta, Sud smatra da je on odgovarajući na prvi i drugi navod podnositeljke zahteva, odgovorio i na treći njen navod. Međutim, Sud će ga i u ovom delu ponoviti, na način da on bude shvatljiviji i jasan za podnositeljku. U prilog tome, Sud se ponovo vraća na sadržinu zakonske odredbe člana 61 stav 2 pomenutog zakona u kome stoji, da odluku po predlogu za uvođenje mere obezbeđenja sud može doneti *“[...] bez održavanja sednice saslušanja”*. U prilog tome, Sud nalazi da pomenuta zakonska odredba na izričit način ne pominje usmeno javno saslušanje, već pismeno, a što je podnositeljka zahteva shodno zaključcima suda u prethodnom delu imala u proceduralnom smislu u jednom delu sudskog postupka.
66. Shodno navedenom, Sud navod podnositeljke zahteva da je do povrede člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP došlo iz razloga neodržavanja javne rasprave u postupku odlučivanja o predlogu za uvođenje mere obezbeđenja smatra neosnovanim.

iv) u odnosu na navod da je mera obezbeđenja morala biti određena vremenskim trajanjem,

67. Što se tiče četvrtog navoda, **iv)** da je mera obezbeđenja morala biti određena vremenskim trajanjem, Sud navodi da se tužbeni predlog za uvođenje mere obezbeđenja realizuje u posebnim postupcima, koji su odvojeni od postupka tužbenog zahteva u meritumu, i ti postupci kao što smo videli iz citiranog dela stava 2 člana 61 pomenutog zakona, su u načelu brzi postupci. U ovim se postupcima privremeno odlučuje o preduzimanju jedne ili više mera privremenog karaktera, ali koje mogu potrajati do faktičke realizacije glavnog zahteva predlagača obezbeđenja. Što znači, da vreme trajanja odluke o obezbeđenju nije vremenski ograničena već ona može da traje sve dok se ne donese odluka u meritumu, ili kada sud koji je uveo meru obezbeđenja proceni da su otklonjeni svi uslovi i pretpostavke zbog kojih je ona uvedena, te samim tim je nepotrebno da ona kao takva i dalje bude na snazi.
68. Dakle sagledavajući konkretan navod podnositeljke zahteva sa sadržajem odluka oba veća Posebne komore u vezi sa vremenskim trajanjem mere obezbeđenja, nalazi, da su oba veća Posebne komore na izričit način definisali njenu dužinu trajanja, na način da su njen vremenski interval trajanja povezali sa vremenom završetka postupka po meritumu tužbenog zahteva predlagača, odnosno, da će kako u rešenju stoji, "Ova mera ostaje na snazi do odlučivanja parnične stvari po tužbi KAP -a" (tačka II rešenja Specijalnog veća PKVS).
69. Sud ovakav stav oba veća Posebne komore smatra opravdanim iz razloga što od momenta pokretanja tužbenog zahteva u meritumu, pa sve do faktičke realizacije subjektivnog prava, odnosno donošenja odluke u meritumu, pa i izvršenja, može proteći značajno vreme, što samo po sebi opravdava stav oba veća Posebne komore u konkretnom slučaju.
70. Imajući u vidu navedeno Sud i ovaj navod podnositeljke zahteva u kome smatra da je do povrede člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, došlo iz razloga što sudovi nisu odredili vremenski rok trajanja mere obezbeđenja smatra neosnovanim.

Ostali navodi

71. Dalje, što se tiče navoda o povredi člana 32 Ustava, i pored činjenice što ga je podnositeljka u zahtevu navela kao moguću povredu, Sud smatra da nema osnovanih razloga da se u nastavku bavi ovim navodima, iz razloga što je očigledno da je podnositeljka u postupku povodom predloga za uvođenjem mera obezbeđenja, kao što je Sud u prethodnom delu rešenja primetio, ona imala na raspolaganju i koristila pravna sredstva u obliku i na način kako je to bilo predviđeno članom 61.stav 2 Zakona br. 06/L-086 o Specijalnoj komori Vrhovnog suda Kosova. Stoga Sud smatra da su i ovi navodi podnositeljka zahteva neosnovani.
72. Na kraju, Sud takođe podseća da je podnositeljka u zahtevu pred sudom podigla i navode koji nisu u direktnoj vezi sa osporenim postupkom koji je Sud u prethodnom delu rešenja analizirao. Ti navodi, se odnose na postupak u vezi sa tužbom zbog ometanja vlasništva, pri čemu podnositeljka pokreće tvrdnje u mogućem zastarevanju tog tužbenog zahteva shodno članu 114. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. S tim u vezi Sud smatra da on u ovom zahtevu nije pozvan da iznosi svoje mišljenje o postupku koji nije predmet ovog zahteva, te samim tim on se u nastavku neće njime baviti.
73. Kao zaključak, Sud nalazaći da su neosnovani, navodi na kojima je podnositeljka zahteva zasnovala navodne povrede principa kontradiktornosti i jednakosti oružja,

proizilazi, i da u postupku uvođenja mere obezbeđenja, nije došlo do povrede prava garantovana članom 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP.

Zaključak

74. Stoga, Sud zaključuje, da su navodi podnositeljke zahteva o povredi prava zagarantovanih članom 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a, kao i navodi o povredi člana 32. Ustava, navodi koji se kvalifikuju kao (iii) *“nepotkrepljeni ili neobrazloženi”* navodi. Prema tome zahtev se u celosti treba proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 39 Poslovnika.

Zahtev za privremenu meru

75. Sud podseća da podnositeljka zahteva takođe traži od Suda da uvede privremenu meru, kako bi se sprečavanja izvršenja rešenja PKVS-a [C-III-22-0148] Žalbenog veća PKVS, iz razloga *„što se zabranom nastavka radova u poslovnom prostoru i zabranom otuđenja imovine ubuduće pričinjava velika i nenadoknadiva šteta za podnositeljku zahteva pošto je objekat nemoguće koristiti na neodređeno vreme [...]”*.
76. Međutim, Sud je upravo zaključio da se zahtev podnositeljke treba proglasiti neprihvatljivim na ustavnim osnovama.
77. Stoga, u skladu sa članom 27.1 Zakona, i u skladu sa pravilom 57. (4) (a) Poslovnika o radu, zahtev podnositeljke za privremenu meru treba da se odbije, jer isti ne može da bude predmet razmatranja pošto je zahtev proglašen neprihvatljivim.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20 i 27.1 Zakona i pravilima 39. (1) (d) i (2) i 57. (1) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 23. maja 2023. godine, je većinom glasova

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;
- III. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- IV. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- V. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

